

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน

ในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 5

Expected Characteristics of Leaders in Behaviorist Approach
by Non-commissioned Police Officers
in Investigation Division, Provincial Police Region 5

ร้อยตำรวจเอกนริชฎ์ กันทะ

ภาพจาก: http://lh3.ggpht.com/_aMWYm9kIB0s/TLWbuSM8WKI/vTwVaPg2SkA/s400/DSCF6955.JPG

* บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 ระหว่างสายงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในแต่ละสายงานในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 จำนวน 132 คน ใช้วิธีการ

นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบอาศัยความน่าจะเป็นโดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ดำรงตำแหน่งในสายงานป้องกันปราบปราม และส่วนใหญ่มียศดาบตำรวจ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้นำในสายงานควรยึดหลักเหตุผลเป็นหลักในการปฏิบัติงานไม่กดขี่ข่มเหงผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมา คือ ผู้นำในสายงานควรส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนโดยเท่าเทียมกัน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำในสายงานควรทำงานโดยมุ่งประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ

การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 ระหว่างสายงาน ได้แก่ สายงานอำนวยการ สายงานสืบสวน และสายงานป้องกันปราบปราม พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ พบว่า ข้อเสนอแนะในด้านนโยบายการบริหารและการสั่งงานผู้ใต้บังคับบัญชา ข้อเสนอแนะที่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและแสดงความคิดเห็น มีการสั่งงานผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวดและจริงจัง ยึดถือกฎระเบียบ วินัย และข้อบังคับอย่างเคร่งครัด และลงโทษผู้กระทำผิดวินัย กฎระเบียบทางราชการ และมีการสั่งงานเป็นไปตามกฎระเบียบ และเป็นระบบตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ในสายงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา พบว่า ข้อเสนอแนะที่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เอาใจใส่ ดูแลความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา เสมือนคนในครอบครัว มีความเป็นกันเองและสามารถพึ่งพาอาศัยกันได้ และมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น เล่นกีฬา รับประทานอาหาร เป็นต้น ตามลำดับ

* Abstract

This study was aimed at: 1) investigating the expected characteristics of leaders in Behaviorist approach by non-commissioned police officers in Investigation Division, Provincial Police Region 5; and 2) comparing the expected characteristics of leaders in Behaviorist approach by non-commissioned police officers from different sub-divisions of Investigation Division, Provincial Police Region 5. Probability sampling approach using stratified-random sampling technique was employed to recruit 132 non-commissioned police officers from different sub-divisions of Investigation Division, Provincial Police Region 5. Questionnaire was employed to collect the data and the data was analyzed using percentage, mean, standard deviation, and one-way ANOVA.

The findings revealed that:

1. Demographic of the sample group revealed that majority of the respondents were male with age range between 31 to 40 years old and bachelor degree for education background. They held the position in Crime Prevention and Suppression unit with the rank at Police Senior Sergeant Major.

2. Expected characteristics of the leaders following Behaviorist approach in the view of non-commissioned officers, in the overall, were reported at the moderate level. The characteristics holding the highest degree were the leaders should adhere to rationale principles in the work without suppression on the subordinates. The subsequent characteristics were the leaders should promote advancement of the subordinates on the equal basis, while the characteristics gaining the least attention was the leaders concentrating on personal interests more than that of the public.

Comparison results of the expected characteristics of the leaders following Behaviorist approach from the view of non-commissioned police officers from sub-divisions including general administration, investigation, crime prevention and suppression revealed that, in the overall, the

respondents voiced their opinion insignificantly.

3. Suggestions regarding the expected characteristics of the leaders following Behaviorist approach with regard to two dimensions including administrative policy and directing assignments to the subordinates, and relationship with the subordinates. Top-three suggestions regarding administrative policy were, firstly, allowing the subordinates to participate in solving problems and voicing their options; secondly, strictly assigning the subordinates to follow orders, intensively adhering to rules and regulations, and punishing those who violate the police's disciplines and regulations; and, finally, systematically assigning tasks to the subordinates respectively. With regard to relationship with the subordinates, top-three suggestions were, firstly, leaders paying attention to basic living conditions of the subordinates as if they are the part of their own family; secondly, leaders showing friendly and dependable manner to the subordinates; and finally, leaders often sharing extra-working-hour activities with the subordinates such as playing sports, hanging outs, etc.

* บทนำ

การที่องค์กรหรือหน่วยงานจะดำเนินงานให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้นั้น ต้องมีปัจจัยหลายอย่างมาเป็นเครื่องเกื้อหนุนในการบริหารงาน ซึ่งถือได้ว่าเป็น ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย การบริหารงานจะก่อให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุดย่อมขึ้นอยู่กับการจัดองค์การ การใช้เทคโนโลยีในการทำงานและตัวผู้นำขององค์การที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนองค์การให้ไปสู่ ความสำเร็จได้ ผู้นำจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในองค์การ ดังนั้น ผู้นำในองค์การ ต่างๆ จึงต้องเป็นผู้บริหารที่สามารถใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์บริหารงานพร้อมๆ กันไป ซึ่งหมายถึง การใช้ความรู้ความสามารถที่ได้เรียนมา ตลอดจนความรู้ความสามารถ จากการฝึกอบรม หรือจากการค้นคว้าด้วยตนเองมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสม รวมทั้งต้องใช้ศิลปะในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงาน

ด้วยความเต็มใจหรือให้เกิดการร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อให้เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กรในที่สุด ในการใช้ศิลปะในการบริหารนั้นผู้นำในแต่ละองค์การหรือแต่ละส่วนขององค์การย่อมแตกต่างกัน ผู้นำบางคนจะยึดมั่นในแบบภาวะผู้นำแบบหนึ่งแบบใดไปตลอด ส่วนบางคนจะเปลี่ยนภาวะผู้นำไปตามเวลา สถานการณ์ สิ่งแวดล้อมและตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่รับผิดชอบ การเปลี่ยนภาวะผู้นำนี้ทำให้ประสิทธิผลของการทำงานแตกต่างกันไป องค์กรแต่ละองค์การจึงต้องการคุณลักษณะผู้นำที่เหมาะสมกับองค์การของตนเพื่อที่จะสามารถดำเนินงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ถึงแม้ว่าผู้นำท่านหนึ่งจะทำงานในองค์การหนึ่งได้ดีแต่หากทำในอีกองค์การหนึ่งอาจทำงานไม่ประสบความสำเร็จก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้นำแต่ละท่านและคุณลักษณะของผู้นำแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันไปตามภูมิหลัง ความรู้ เจตคติ ค่านิยมและประสบการณ์ ผู้นำจะต้องมีคุณลักษณะผู้นำที่รู้จักพัฒนาตนเอง มีความรอบรู้ เสียสละและนำองค์การไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ซึ่ง Lippitt and White (สุชาติ อินทร์พงษ์พันธ์, 2538: 32; อ้างอิงจาก Lippitt, R. and White, R. K. Patterns of Aggressive Behavior in Experimentally Created "Social Climates." 1939: 271-299) ได้กำหนดลักษณะของผู้นำออกเป็น 3 แบบ คือ

1. ผู้นำแบบอัตตาธิปไตยหรือผู้นำเผด็จการ คือ ผู้นำประเภทที่ใช้อำนาจขบออกคำสั่งหรือบังคับให้ผู้ตามต้องปฏิบัติตามและใช้อำนาจในการที่จะให้คุณและโทษแก่ลูกน้อง อำนาจหน้าที่และการตัดสินใจทั้งหมดอยู่ที่ผู้นำ ผู้นำจะกำหนดเป้าหมายและวิธีการตัดสินใจเพียงคนเดียวและแจ้งให้ผู้ตามทราบ ต้องการความเชื่อฟังและปฏิบัติตามทันที

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย คือ ผู้นำกำหนดเป้าหมายและวิธีการโดยให้ผู้ตามมีส่วนร่วม ผู้ตามได้รับการยอมรับเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในแก้ไขปัญหาต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. ผู้นำแบบเสรีนิยม คือ ผู้นำประเภทที่ใช้อำนาจหน้าที่น้อยที่สุด ผู้นำให้คำแนะนำว่าต้องการอะไร ผู้ตามกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง ผู้นำมีบทบาทในลักษณะสมาชิกคนหนึ่งภายในกลุ่ม ทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่มีการร้องขอ ทุกคนมีอิสระในการปฏิบัติงาน

ในส่วนของคุณลักษณะผู้นำตำรวจนั้นก็มีความแตกต่างจากองค์กรอื่นอยู่บ้าง โดยผู้นำของตำรวจจะมีลักษณะผสมผสานตามทฤษฎีผู้นำแบบเผด็จการ แบบประชาธิปไตยและภายใต้สถานการณ์ที่เหมาะสม กล่าวคือ ต้องเข้มแข็งเด็ดขาดในบางเรื่องและยืดหยุ่นได้ ลักษณะแข็งได้ อ่อนได้ ยืดได้ หดได้ แต่ในภาวะการณ์ปัจจุบัน ผู้นำตำรวจยังต้องอยู่ภายใต้กรอบทฤษฎีผู้นำแบบปรับเปลี่ยนอีกด้วย ว่าควรใช้บทบาทใด ในสถานการณ์ใด และประกอบด้วยคุณลักษณะพื้นฐานของการเป็นผู้นำคือ ต้องมีความรู้ ความซื่อสัตย์ มีวิสัยทัศน์ เข้มแข็งและมีมนุษยสัมพันธ์ ในองค์กรของตำรวจนั้นในการบริหารงานจะต้องมีผู้นำ เพื่อที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้ โดยตัวของผู้นำเองก็มีหลายลักษณะด้วยกัน ซึ่งลักษณะของผู้นำที่แตกต่างกันนั้นก็ส่งผลต่อการบริหารงานและปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งทำให้ผลสำเร็จของการปฏิบัติงานแตกต่างกันด้วย

ด้วยสภาวะการณ์ปัจจุบันของตำรวจภูธรภาค 5 ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน มีสถานภาพอาชญากรรมในภาพรวมที่แตกต่างกันออกไปเนื่องจากมีแนวชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น สภาพเศรษฐกิจ การเมือง ต่างมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต อันส่งผลให้การก่ออาชญากรรมข้ามชาติ มีความซับซ้อนในการกระทำความผิดมากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบายสำคัญเร่งด่วนหลายประการเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ปัญหามือถือไร้พรมแดนและมีมือปืนรับจ้าง ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการค้ำมนุษย์ เป็นต้น เพื่อให้สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศ มีเสถียรภาพ เพื่อให้เกิดบรรยากาศการลงทุนและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อไป

ตำรวจภูธรภาค 5 ได้ตระหนักถึงความสำคัญเร่งด่วนของการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้กำหนดแนวนโยบายให้ทุกหน่วยในสังกัดได้ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพและบริหารจัดการที่ดี อีกทั้งได้กำหนดแผนงานต่างๆ ไว้โดยชัดเจน ประกอบกับโดยผลแห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช 2547 จะมีการปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเสียใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตำรวจ จึงมีความจำเป็นในอันที่จะต้องจัดตั้งกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 เพื่อรองรับการปฏิบัติภารกิจสำคัญ ตามนโยบายเร่งด่วน การคลี่คลายเหตุสำคัญ เหตุที่อยู่ในความสนใจของประชาชนและสื่อมวลชนโดยทั่วไปหรือเหตุอื่นๆ

ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา (คำสั่งตำรวจภูธรภาค 5 ที่ 388/2547)

จากลักษณะโครงสร้างของกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 ที่ได้มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็น 3 สายงาน แบ่งออกเป็น สายอำนวยการรับผิดชอบในด้านงานธุรการ การเงิน ทะเบียนพล สวัสดิการ แผนและนโยบาย ลักษณะการทำงานจะปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานอยู่ใกล้ชิดกับผู้บังคับบัญชาเสมอ แต่งเครื่องแบบ สายสืบสวนรับผิดชอบในการสืบสวนหาข่าว ทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ รวมถึงการปราบปรามผู้กระทำความผิด ตามกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา มาลงโทษตามกฎหมาย ลักษณะการทำงานจะต้องออกปฏิบัติหน้าที่นอกสำนักงาน แต่งกายนอกเครื่องแบบ ส่วนสายป้องกันปราบปรามรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยให้กับพระบรมวงศานุวงศ์ การป้องกันเหตุร้ายและการรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับประชาชน การปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา เช่น สายตรวจจักษุยานยนต์ สายตรวจรถยนต์และเจ้าหน้าที่สืบเวรยาม ลักษณะการทำงานปฏิบัติหน้าที่ทั้งในและนอกสำนักงาน มีทั้งแต่งเครื่องแบบและนอกเครื่องแบบและในแต่ละสายงานมีผู้บังคับบัญชา ควบคุม ดูแล สั่งการ การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้บังคับบัญชาจึงมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสายงาน มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงาน รวมถึงมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจและความพึงพอใจของผู้ใต้บังคับบัญชาในแต่ละสายงาน ซึ่งจากลักษณะการทำงานและอำนาจหน้าที่ของแต่ละสายงานจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป ผู้ใต้บังคับบัญชาจึงอาจมีความต้องการผู้บังคับบัญชาที่มีลักษณะผู้นำที่เหมาะสมกับสายงานของตน การเข้าใจถึงคุณลักษณะผู้นำในแต่ละสายงานจะเป็นแนวทางสำคัญในการเลือกผู้นำให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 และเนื่องจากลักษณะงานของตำรวจจะมีการปฏิบัติงานที่เข้มงวดในบางเรื่องแต่ก็มีการยืดหยุ่นได้บ้างในบางเรื่อง ซึ่งการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายดังกล่าวทำให้ผู้นำตำรวจมีการบริหารงานทั้งแบบเผด็จการ แบบประชาธิปไตยและแบบเสรีนิยม ซึ่งจากลักษณะผู้นำดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทฤษฎีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรและองค์การให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนดำเนินการไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ภาพจาก: http://lh3.ggpht.com/_aMWYm9kiB0s/TLWbuSM8WKI/vTwVaPg2SkA/s400/DSCF6955.JPG

* วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 5
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 5 ระหว่างสายงาน

* ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 5
2. ทราบถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำที่แตกต่างกันระหว่างสายงาน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บังคับบัญชา
3. เป็นแนวทางในการบริหารงานตำรวจในสายอำนวยการ สายสืบสวนและสายป้องกันปราบปราม
4. เป็นแนวทางการพัฒนาผู้บังคับบัญชาให้มีศักยภาพในการบริหารงานตำรวจ สามารถบังคับบัญชาและควบคุมสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

* สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 ระหว่างสายอำนวยการและสายสืบสวน มีความแตกต่างกัน

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 ระหว่างสายอำนวยการและสายป้องกันปราบปราม มีความแตกต่างกัน

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 ระหว่างสายสืบสวนและสายป้องกันปราบปราม มีความแตกต่างกัน

* ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำตามทฤษฎีผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ผู้นำแบบเผด็จการ
2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย
3. ผู้นำแบบเสรีนิยม

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 จำนวนทั้งหมด 199 คน

* วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 แบ่งเป็น

1. สายงานอำนวยการ จำนวน 12 คน
2. สายงานสืบสวน จำนวน 68 คน
3. สายงานป้องกันปราบปราม จำนวน 119 คน

รวมทั้งหมด 199 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในแต่ละสายงานในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970: 608- 609) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 132 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบอาศัยความน่าจะเป็นโดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สายงาน และยศ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบมีจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ มีจำนวน 30 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้คะแนนเป็น 5 ระดับ กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารหลักการสร้างแบบสอบถามและเทคนิคการเขียนแบบสอบถามและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำแบบสอบถามฉบับจริง
3. ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ
4. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ (IOC) นำแบบสอบถามที่จัดทำเสร็จ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม

ความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับจุดประสงค์การวิจัย โดยมีเกณฑ์การพิจารณา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ขออนุญาตจากสายงานต่างๆ ในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 ขอความร่วมมือข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในแต่ละสายงานในการตอบแบบสอบถาม

2. แจกแบบสอบถามให้กับข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในแต่ละสายงานจำนวน 132 ฉบับ โดยกำหนดวันเวลาที่จะไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ได้รับแบบสอบถามครบ 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำข้อมูลลงตารางพร้อมบรรยายได้ตาราง

ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 วิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 103)

การทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะคติของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 ระหว่างสายงาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในสายงาน วิเคราะห์หาค่าความถี่ และนำเสนอตารางประกอบความเรียง

* สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 ระหว่างสายงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในแต่ละสายงานในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 จำนวน 132 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบอาศัยความน่าจะเป็นโดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาพจาก: <http://www.innnews.co.th/images/news/2013/5/432365-01.jpg>

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ดำรงตำแหน่งในสายงานป้องกันปราบปรามและส่วนใหญ่มียศดาบตำรวจ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้นำในสายงานควรยึดหลักเหตุผลเป็นหลักในการปฏิบัติงานไม่กดขี่ข่มเหงผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมา คือ ผู้นำในสายงานควรส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนโดยเท่าเทียมกัน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำในสายงานควรทำงานโดยมุ่งประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ

การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5 ระหว่างสายงาน ได้แก่ สายงานอำนวยการ สายงานสืบสวนและสายงานป้องกันปราบปราม พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ พบว่า ข้อเสนอแนะในด้านนโยบายการบริหารและการสั่งงานผู้ใต้บังคับบัญชา ข้อเสนอแนะที่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและแสดงความคิดเห็น มีการสั่งงานผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวดและจริงจัง ยึดถือกฎระเบียบ วินัยและข้อบังคับอย่างเคร่งครัดและลงโทษผู้กระทำผิดวินัยกฎระเบียบทางราชการ และมีการสั่งงานเป็นไปตามกฎระเบียบและเป็นระบบตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ในสายงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา พบว่า ข้อเสนอแนะที่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เอาใจใส่ ดูแลความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา เหมือนคนในครอบครัว ความเป็นกันเองและสามารถฟังพาดูใจกันได้ และมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น เล่นกีฬา รับประทานอาหาร เป็นต้น ตามลำดับ

★ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดให้มีการฝึกอบรม พัฒนา ให้กับผู้บังคับบัญชาในระดับต่างๆ ให้มีลักษณะผู้นำที่เหมาะสมกับหน่วยงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานของหน่วยงานในปัจจุบันตามนโยบายของรัฐบาล เช่น การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมืออุปกรณ์พิเศษ เข้ามาใช้ในหน่วยงาน เป็นต้น

2. ผู้บังคับบัญชาควรมีการปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพให้มีลักษณะของผู้นำที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะงานที่รับมอบหมายและตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานที่รับมอบหมายและการแก้ไขปัญหาต่างๆ เกิดผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

3. ผู้บังคับบัญชาต้องเป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยต้องเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับผู้ใต้บังคับบัญชา ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คอยให้ความช่วยเหลือ ด้วยความเต็มใจ และจริงใจ ซึ่งเมื่อสามารถเป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชาได้แล้ว ผู้ใต้บังคับบัญชา ก็จะมี ความเชื่อถือ เคารพยำเกรงและปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ

4. ผู้บังคับบัญชาควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะตามโอกาสที่เหมาะสม เนื่องจากตัวผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้กับปัญหาและได้รับผลกระทบที่เกิดจากการทำงานมากที่สุด ดังนั้นผู้บังคับบัญชาควรรับฟังและนำความคิดเห็นนั้นไปปรับใช้ในโอกาสต่อไป

5. ผู้บังคับบัญชาต้องมีคุณธรรม มีความเป็นธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน โดยยึดกฎระเบียบ วินัยและข้อบังคับเป็นหลักในการปฏิบัติตน เพื่อไม่ให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นสองมาตรฐาน เกิดความเท่าเทียมกันในกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้หน่วยงานมีความสามัคคี รักใคร่ปรองดอง เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้บังคับบัญชา ก็สามารถที่จะปกครองและบริหารงานได้ด้วยความสะดวกเรียบร้อย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำตามทฤษฎีอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำแบบเผด็จการในทัศนะของข้าราชการตำรวจ เนื่องจากผลของการศึกษาวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำแบบเผด็จการ มีระดับความคิดเห็นที่หลากหลายแตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยทั้งในระดับมาก ปานกลางและน้อย จึงถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะศึกษา
3. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ โดยศึกษาจากประชากร ไม่ต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทั่วถึงและครอบคลุมทั้งหมด

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2545.
- สุชาติ อินทร์พงษ์พันธ์. การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นตามทัศนะครูสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2538.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. "Determining sample size for research activities," *Education and Psychological measurement*. 30,3(1970): 607-610.